

Otsailak 7. Omenaldia Mª Dolores Agirreri

Gillermo ETXEBERRIA

Egun bikaina izan zen otsailaren zazpia Errezilen bildu zirenentzat. Egun horretan egin zitzaion Omenaldia Mª Dolores Agirreri, bertako alabari. *EGAN* aldizkariak zuzen-zuzen hartu zuen parte Errezilgo Udalarekin eta senideekin batera.

Ondo merezia, izan ere, omenaldi hau euskaltzaleon aldetik. Iragan urtean bete ziren ehun urte jaio zenetik. 1903. urtean Errezilen jaio eta berehala, hamalau urterekin, Donostiara etorri zen bizitzera eta bertan eman zituen gainerako urte guztiak, 1977ko abuztuan 97 urterekin hil zen arte. Bere ezagutza dutenek esan digutenez, ez zuen, halere, Errezilekin lotura hautsi.

Andereñotza ikasi zuen eta epe laburrean lanbide izan baldin bazuen ere, berehala utzi eta beste arloetara dedikatu zituen bizitzako ordu eta egun guztiak. Barru-barrutik zerion euskaltasuna eta hamaika ekilibrio eta konponketa egin behar izan zituen frankismo garaian zentsuraren hatzaparrek harrapa ez zezaten.

Antzerki munduan ibili zen buru-belarri. *Euskal Iztundeko* buru Toribio Altzagaren lagun zen eta haren itzalean jardun zuen, harik eta hau hil eta oposaketak irabazi eta bertako buru eta arima bihurtu arte. Adin bateko garenok, ondo gogoratzen ditugu Santo Tomas egunero eta Donostia bezperako antzerkiak, ia denak Antzoki zaharrean taularatzen zirenak. Bertan antzeztutako obrak ugariak izan ziren, batzuk bereak, itzuliak besteak, euskal autoreek idatziak, Telesforo Monzonenak, besteak beste, baita berak egindako bat edo

beste ere: *Aukeraren maukera eta azkenean okerra. Au duk maltzurkeria.*

Omenaldi egunean *Aukeraren maukera eta azkenean okerra* ikusi eta entzuteko parada izan genuen. Neska koskorra zenean Errezilen bertan antzeztu omen zuen Marilo Agirrek, Mª Doloresen llobak eta berak antzeztu eta irakurri zuen lana, bazkal ondoan. Zoragarri eta txundigarri.

Horra berak itzultitako beste hainbat eta hainbat obra: Garcia Lorcaren *Yerma*, Iturri-legor izenpean, H. Gheon-en *Lourdesko lorea*, Tagoreren *Txalupa bete euri*, Buero Vallejoren *Ilunpe goritan*, Pio Barojaren *Altzateko jaun*.

Omenaldiko egunean entzun ahal izan genituen beste hamaika gauza eta albiste Mª Doloresen inguruak. Lehenengoa Iñaki Beristainek aldaretik meza garaian esanak. Ondoren auresku hunkigarri eta txistularien laguntzaz oroitarrria bistaratu zen. Han ziren Mª Doloresen ahaide ugari, alaba moja, semea, Pablo Agirre eta abar luzea. Eusko Jauriaritzako Miren Azkarate, Adiskideen Elkarteko Jose Mª Urkia, Luis Mª Mujika eta G. Etxeberria.

Mª Dolores, antzerkiak gain, euskara irakasle zen. Hasera hartan, adorea ere behar zen langintza horretan aritzeko. Oraindik ere gogoan dute haren ikasle izandakoak, erabiltzen zituen metodoak eta pedagogiak. Bazkal orduan, hainbatek hitz hartu zuen eta garai hartako berri eman.

Eraberean, orduko antzezte izandako hainbat lagunek eman zuten bere inpresioa. Haien artean bereizi nahi genuke Azpeitian osasuntsu bizi den Enrike Zurutuza. Hamaika gauza bitxi esan zigun bazkalondoan.

Bazkaria 40 lagunentzat jarri genuen, baina, eskakizuna hainbestekoa izanik, beste jantoki bat ireki eta laurogeita bost lagun izan ginen bazkaldar. Gero etorri zirenak, ez zuten aukerarik izan. Bertako alkate den Iñaki Olartzabal izan genuen hizlari, errezildarren esker ona azalduz. Eraberean Miren Azkarate eta Joxe Mari Urkia, Adiskideen Elkarteko Zuzendaria.

Bazkalondoan, amaieran, Patri Urkizuk, EGANen eskutik argitara eman duen liburua aurkeztu zuen (Mª Dolores Agirre eta euskal antzerkia) eta bazkaldarrei doan eman zitzaien.